

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 kwietnia 2012 roku powódka E. D. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratora Okręgowego w Łodzi i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W.:

- kwoty 200.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty,

- kwoty 148.886,32 zł z tytułu odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty.

Powódka wniosła nadto o zasądzenie na swoją rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu powódka podała, iż prowadzone przeciwko niej przez Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej postępowanie w sprawie sygn. akt II K 7/10, zakończone ostatecznie uniewinnieniem jej od popełnienia zarzucanych jej czynów, ujawniło, iż w toku postępowania przygotowawczego VI Ds. 58/01 (VI Ds. 22/03) doszło do popełnienia przestępstwa z art. 235 k.k. przez funkcjonariusza (...) Delegatury w Ł. J. Z., polegającego na tworzeniu fałszywych dowodów. W tym postępowaniu przygotowawczym sfalszowane zostały protokoły wyjaśnień P. U. (1) i R. S. (1) z dnia 29 listopada 2002 roku, które w znacznej części zawierają tożsamą treść. Funkcjonariusze publiczni przy wykonywaniu swoich obowiązków służbowych dopuścili się czynów zabronionych, na skutek których doszło do zaistnienia zdarzenia szkodzącego objętego dyspozycją art. 417 § 1 k.c. Na skutek niezgodnego z prawem działania funkcjonariuszy (...) Delegatury w Ł. i prokuratorów z Prokuratury Okręgowej w Łodzi doszło do wyrządzenia powódce szkody. Bezprawność w działaniach (...) wynika z tworzenia fałszywych dowodów przeciwko powódce, gdyż filarem aktu oskarżenia przeciwko niej były wyjaśnienia P. U. (1) i R. S. (1), które nie tylko okazały się być niewiarygodne, ale wręcz uzyskane w sposób niedozwolony i do tego odpowiednio „spreparowane” pod tezę o sprawstwie innych funkcjonariuszy celnych z Posterunku Celnego w S., w tym powódki. Prokuraturze Okręgowej w Łodzi można natomiast postawić zarzut naruszenia przepisów postępowania karnego konstytuujących obowiązek sprawowania rzeczywistego nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez (...) i baczenia, by osoba niewinna nie poniosła odpowiedzialności karnej (art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 298 § 1 k.p.k., art. 326 § 1 i § 2 k.p.k.). Fakt sfalszowania protokołów przesłuchania P. U. i R. S. z dnia 29 listopada 2002 roku powinien zostać dostrzeżony już na etapie sporządzania aktu oskarżenia przez prokuratora i poddany stosowanej ocenie (łącznie ze wszczęciem postępowania karnego w sprawie o przestępstwo z art. 235 k.k.). Gdyby Prokuratura w śledztwie VI Ds. 58/01 sprawowała rzeczywistą i rzetelną kontrolę nad poczynaniami funkcjonariuszy (...) wówczas nieprawidłowości zostałyby wychwycone już na etapie postępowania przygotowawczego i nie doszłoby wówczas do sporządzenia aktu oskarżenia przeciwko E. D. (2), postępowanie karne zostałoby umorzona, a powódka nie zostałaby zwolniona z pracy z dniem 31 sierpnia 2003 roku i nie doszłoby do wyrządzenia powódce szkody w dobrach osobistych oraz szkody majątkowej, których naprawienia obecnie dochodzi. Wobec spełnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na zasadzie ryzyka za niezgodne z prawem działania i zaniechania funkcjonariuszy publicznych przy wykonywaniu władzy publicznej zasadne jest żądanie zasądzenia na rzecz powódki zadośćuczynienia i odszkodowania na podstawie art. 417 § 1 k.c., art. 361 § 1 i 2 k.c., art. 24 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i 445 k.c. Powódka wskazała, że zostały naruszone jej dobra osobiste, jak wolność, godność, cześć, dobre imię, podkreślając przy tym, że została zatrzymana i pozbawiona wolności, musiała stawiać się na dozór policji, obowiązywał ją zakaz opuszczania kraju, uczestnictwo w rozprawach było traumatycznym przeżyciem, w artykułach prasowych wypowiediano się o jej sprawstwie, zajęto składniki jej mienia, przez okres 7 miesięcy była bezrobotna, miała problemy finansowe i musiała się zadłużyć, jej małżeństwo rozpadło się. Uzasadniając wysokość dochodzonego odszkodowania powódka wskazała na kwotę 115.531,54 zł z tytułu różnicy pomiędzy wynagrodzeniem jakie uzyskiwała poza służbą, a wynagrodzeniem, które uzyskalaby pracując w Izbie Celnej w okresie od 1 września 2003 roku do 31 grudnia 2011 roku oraz kwotę 33.336,78 zł z tytułu utraconych składek na wynagrodzenie emerytalne.

(pozew k. 3-13)

W odpowiedzi na pozew, doręczony w dniu 29 czerwca 2012 roku, pozwany Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska strona pozwana podniosła brak odpowiedzialności prokuratury wobec braku spełnienia przesłanki polegającej na bezprawności działania bądź zaniechania prokuratora. Powódka została uniewinniona dopiero po dwóch kolejnych wyrokach skazujących, co wskazuje na brak jednoznaczności co do oceny zebranego przeciwko niej materiału dowodowego. Odmienna ocena faktyczna i prawna zachowania powódki przez sąd orzekający po raz trzeci w sprawie, nie daje zdaniem pozwanego, podstaw do traktowania działań prokuratora jako bezprawnych. Popelnienie przestępstwa przez funkcjonariusza Z. nie zostało udowodnione. Nadto wobec powódki nie stosowano środków zapobiegawczych w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych lub wykonania zawodu, ale zadziałały wobec niej przepisy wówczas obowiązującej ustawy o służbie celnej. Z ostrożności procesowej pozwany powołał się ponadto na zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem. Zdaniem strony pozwanej, powódka wiedząc o hipotetycznie powstałej szkodzie łączącej się z działaniem Prokuratury i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego powzięła w dacie sporządzenia aktu oskarżenia z dnia 30 kwietnia 2003 roku, a więc pozew wniesiony w dniu 25 kwietnia 2012 roku został złożony po upływie określonego w art. 442 § 1 k.c. trzyletniego terminu roszczeń deliktowych (roszczenie przedawniło się z dniem 30 kwietnia 2006 roku). Nadto strona pozwana zakwestionowała także fakt powstania szkody i jej wysokość oraz naruszenia dóbr osobistych powódki.

(odpowiedź na pozew k. 188-194, potwierdzenie odbioru k.183)

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo. Sąd Okręgowy ograniczył postępowanie do ustalenia zasady odpowiedzialności pozwanego i uznał, iż powódka nie udowodniła, zgodnie z art. 6 k.c., iż działania funkcjonariuszy państwowych nosiły znamiona bezprawności.

Apelacja powódki została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 grudnia 2013 roku. Sąd Apelacyjny uznał, że działania funkcjonariusza (...) podjęte 29 listopada 2002 roku przy sporządzaniu protokołów przesłuchań były bezprawne, ale sama ta okoliczność nie wystarcza do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa wymagającej wykazania dalszych przesłanek - w tym związku przyczynowego. Protokoły zawierające zeznania nie były decydujące dla postawienia powódki w stan oskarżenia, bowiem nie zawierają sformułowania sugerującego związek powódki z procederem przestępczym i nie mogły mieć wpływu na ocenę materiału dowodowego jako niewiarygodne już na etapie postępowania przygotowawczego. Powódka nie wykazała też, że materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu przygotowawczym nie uzasadniał objęcia jej aktem oskarżenia, a wydanie wyroku uniewinniającego nie przesądza o niezgodności działania z prawem organów ścigania, zwłaszcza, że podważenie wiarygodności dowodów nastąpiło dopiero w 2010 roku.

Na skutek skargi kasacyjnej powódki wyrokiem z dnia 20 marca 2015 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy stwierdził, że w rozpoznawanej sprawie ma zastosowanie zarówno art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692 ze zm.) i ustalonym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 roku, SK 18/00 (OTK z 2001 r. Nr 8 poz. 256), jak i w brzmieniu obowiązującym po dacie ustawy nowelizacyjnej, bowiem powódka wywodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę, której źródłem było działanie funkcjonariuszy pozwanych jednostek organów ścigania w toku postępowania przygotowawczego i karnego zarówno przed dniem 1 września 2004 roku, jak i po tej dacie. Sąd Najwyższy podkreślił, że dokonanie ustalenia bezprawności działania funkcjonariusza lub działania przy wykonywaniu władzy publicznej zawsze następuje in casu, zaś uchylenie w sprawie karnej wyroków skazujących i zakończenie jej wyrokiem uniewinniającym nie przesądza, co do zasady, o bezprawności czynności organów ścigania związanych z wypełnianiem obowiązków ustawowych. Następnie Sąd Najwyższy stwierdził, że podstawy

odpowiedzialności Skarbu Państwa – art. 417 § 1 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. determinują rozkład ciężaru dowodu i sąd drugiej instancji nie dokonał rozróżnienia w zakresie obowiązku dowodzenia faktów, które obciążały strony procesu w zakresie poszczególnych roszczeń. W zakresie roszczenia wywodzonego z naruszenia dóbr osobistych powódkę obciążał obowiązek wykazania faktu naruszenia dobra osobistego, natomiast brak bezprawności działania miał obowiązek wykazać pozwany. Sąd Apelacyjny pominął ustanowione w art. 24 k. domniemanie bezprawności działania naruszciciela tych dóbr i obciążył powódkę obowiązkiem udowodnienia, że prokurator w sposób bezprawny podstawił powódkę stan oskarżenia, wskazując na niedostateczny, w jego ocenie, materiał dowodowy przez nią zgłoszony. Zakres obowiązków dowodowych stron wiąże się z oceną wyroku w sprawie karnej, w której wydano wyrok uniewinniający powódkę, jako dowodu w postępowaniu cywilnym, który niewątpliwie jest dokumentem urzędowym korzystającym z domniemania prawdziwości, jego treść stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone, a więc uniewinnienia powódki oraz tego, że sąd karny w określony sposób ustalił i ocenił fakty i moc dowodową poszczególnych dowodów. Domniemaniem prawdziwości było objęte stwierdzenie przez Sąd w sprawie karnej, że wadliwość sporządzenia protokołów przesłuchań dwóch głównych oskarżonych z dnia 29 listopada 2002 roku czyni niewiarygodnymi ich zeznania złożone wcześniej, które wobec tego nie mogą i nie mogły stanowić podstawy przypisania powódce popełnienia zarzucanego jej czynu. Pozbawiona więc znaczenia jest treść protokołów w odniesieniu do powódki, natomiast znaczenie ich sporządzenia polega na wykluczeniu jako wiarygodnych pozostałych zeznań tych oskarżonych już na etapie postępowania przygotowawczego. Błędne było zatem przyjęcie braku związku przyczynowego pomiędzy faktem sporządzenia wadliwych protokołów, a wniesieniem aktu oskarżenia opartego na zeznaniach dwóch głównych oskarżonych i jego popieraniem w toku postępowania karnego.

Wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 kwietnia 2013 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Sąd Apelacyjny uznał, że nie ma wątpliwości co do naruszenia dóbr osobistych powódki wskutek wszczęcia przeciwko niej postępowania karnego w postaci utraty dobrego imienia i zaufania w środowisku zawodowym oraz, że powódka sprostała ciężarowi dowodowemu co do zasady odpowiedzialności, bowiem bezprawność naruszciciela dóbr osobistych jest objęta domniemaniem, którego strona pozwana nie wzruszyła. Sąd stwierdził, że wobec tego, iż zgromadzony przez organy śledcze materiał dowodowy, stanowiący podstawę oskarżenia powódki, nie dawał podstaw do postawienia i popierania w dalszym toku postępowania postawionego zarzutu, to powództwo jest uzasadnione na podstawie art. 417 k.c., przy czym wskazał na przejawy bezprawności zachowania organów ścigania przy gromadzeniu i ocenie zasadniczego materiału dowodowego (brak wątpliwości co do tożsamości zeznań pomawiających powódkę dwóch głównych podejrzanych, złożonych w postępowaniu przygotowawczym w dniu 29 listopada 2002 roku, brak weryfikacji wątpliwości co do wiarygodności zeznań wskazanych w rozstrzygnięciach sądów I instancji, brak prób wyjaśnienia okoliczności powstania takiego stanu rzeczy) oraz na istnienie związku przyczynowego pomiędzy faktem sporządzenia wadliwych protokołów a wniesieniem aktu oskarżenia opartego na zeznaniach dwóch głównych oskarżonych i jego popierania w toku postępowania karnego, mimo jego wadliwości i braku spójności między zeznaniami tych osób, analizowanych jako całość, a nie tylko w oparciu o zdyskredytowane protokoły przesłuchań z dnia 29 listopada 2002 roku. Jednocześnie Sąd Apelacyjny, wbrew odmiennej ocenie Sądu Okręgowego, przyjął, że sposób sporządzenia protokołów metodą „kopiuj-wklej” musi być uznany za oczywiście bezprawny, a zeznaniom złożonym w niniejszym postępowaniu cywilnym przez świadków pomawiających powódkę nie sposób przypisać waloru wiarygodności. Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że nie doszło do przedawnienia roszczenia, gdyż powstało ono wraz z wydaniem wyroku uniewinniającego.

(wyrok z uzasadnieniem k. 296-313, 354-363, 398-401, 416-425)

Na rozprawie w dniu 7 czerwca 2017 roku pełnomocnicy stron popierali dotychczasowe stanowiska procesowe.

(protokół rozprawy k. 477, 479)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. D. (3) z dniem 1 lutego 1995 roku rozpoczęła pracę w charakterze funkcjonariusza celnego i wykonywała ją nieprzerwanie do dnia 31 sierpnia 2003 roku. Powódka pracowała na Posterunku Celnym w S..

(okoliczności bezsporne)

W dniu 21 listopada 2001 roku D. S., pełniący obowiązki kierownika zmiany Posterunku Celnego w S. złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa dotyczącego nieprawidłowości dokonywania odpraw celnych towarów importowanych z D. Wschodu.

(zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 1-4 załączonych kopii akt postępowania karnego, zielony skoroszyt – Tom I)

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2001 roku Prokuratura Okręgowa w Łodzi – Wydział do Spraw Przeszłości Zorganizowanej wszczęła dochodzenie z art. 87 § 1 k.k.s. W toku prowadzonego postępowania pod sygn. akt VI Ds. 58/01 wykonano czynności procesowe, w tym zgromadzono dokumentację odpraw celnych towarów, przesłuchano świadków, w tym pracowników Urzędu Celnego oraz podmiotów dokonujących odpraw celnych. Czynności tych dokonywali w znacznej części funkcjonariusze z Delegatury (...) w Ł., a następnie (...) Delegatura w Ł.. Prowadzone postępowanie wykazało szereg nieprawidłowości w dokonywaniu czynności celnych, w tym w Posterunku Celnym w S., w którym wyniki doraźnej kontroli celnej wskazały na brak odpowiedniej weryfikacji dokumentów przedstawianych do kontroli w odniesieniu do towarów przywożonych z krajów D. Wschodu. Podczas tej kontroli powódka nie była przesłuchiwana.

(postanowienie k. 13, analiza k. 6-1, załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I, zeznania powódki k. 292-294)

Początkowo główni podejrzani w sprawie R. S. (1) i P. U. (1) nie przyznawali się do zarzucanych im czynów.

Dnia 29 sierpnia 2002 roku przed Prokuratorem Okręgowym w Łodzi R. N. w obecności adwokata W. W. oraz w obecności funkcjonariusza (...) J. Z. P. U. (1) przesłuchany w charakterze podejrzanego przyznał się oraz złożył obszerne wyjaśnienia na temat całego procederu. Zeznał między innymi, że powódka i inna funkcjonariuszka A. B. zajmowały się przyjmowaniem dokumentów oraz otrzymywały do podziału z łapówek 200 zł tygodniowo.

Dnia 30 sierpnia 2002 roku również R. S. (1) przesłuchiwany przez tych samych funkcjonariuszy w obecności adwokata W. W. przyznał się do zarzucanych czynów. Podał, że początkowo łapówki dostawali tylko celnicy uczestniczący w odprawach, następnie jednak porozumieli się z pozostałymi kolegami z posterunku. Opisał role poszczególnych osób. Na temat powódki podał, że jak pracowała na stanowisku Rejestru Bazy Danych dostawała po 50 zł lub 100 zł od zgłoszenia. W innym miejscu podał, że celniczki zajmujące się przyjmowaniem dokumentów to jest powódka albo A. B. otrzymywały raz na tydzień po 500zł.

W kolejnych przesłuchaniach: 23 września 2002 roku i 8 października 2002 roku R. S. (1) oświadczył, że wymienione celniczki otrzymywały część łapówki w okresie lipiec-sierpień 2001 roku, żeby nie miały pretensji, że jest robionych tyle odpraw (...). Wiedziały, że to pieniądze z łapówek. Pieniądze były dawane do ręki lub wkładane do szuflady, żeby nie czepiały się dokumentów i były zadowolone, a 8 października 2002 roku P. U. (1) zeznał, że powódka i A. B. otrzymywały do podziału 200 zł, żeby nie utrudniały odpraw. Pieniądze otrzymywała raz jedna raz druga albo były wsuwane do szuflady.

(zeznania podejrzanego R. S. k. 44-45, k. 66-69 k. 330-333, zeznania podejrzanego P. U. 63-65 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I)

Postanowieniem z dnia 24 września 2002 roku zarządzono przeszukanie miejsca zamieszkania powódki oraz jej zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie. Czynności te były dokonane w dniu 25 września 2002 roku, wcześniej rano, po godz. 6. Powódka była zaskoczona obecnością funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W

tym dniu doszło do pierwszego przesłuchania powódki, która nie przyznała się do zarzucanych czynów oraz wyjaśniła, że nigdy sama nie brała łapówek ani nie słyszała aby inni je brali. Powódka nie została tymczasowo aresztowana. Wobec powódki zastosowano środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji i zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu.

(postanowienie o przeszukaniu, protokół przeszukania, zarządzenie o zatrzymaniu, protokoły, pouczenie, protokół przesłuchania k. 46-62 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I, k. 13-19, postanowienie k. 34 akt sprawy, zeznania powódki k.478-479)

W dniu 15 października 2002 roku wydane zostało postanowienie o zabezpieczeniu na mieniu podejrzanej E. D. (1) grożącej jej kary grzywny w wysokości 720.000zł, poprzez zajęcie ruchomości i nieruchomości w S. przy ul. (...) oraz wszczęto postępowanie zabezpieczające przed Komornikiem Sądu Rejonowego w Zgierzu. Komornik zajął m.in. samochód osobowy powódki i jej konto bankowe.

(postanowienie k. 20-22, zawiadomienie k. 23, protokół k. 24, 25, zeznania powódki k.292-294)

W dniu 29 listopada 2002 roku obaj główni podejrzani ponownie składali zeznania przed J. Z. z Delegatury (...) w Ł..

R. S. (1) w obecności adw. W. W. od godz. 9.20 do godz.11.00, a P. U. (1) od godz. 11.05 do 12.30. W protokołach obu zeznań znajduje się identyczny 1,5-stronicowy fragment zaczynający się od słów „Jak sobie przypominam” do słów „około 1600-2000zł”. Na temat powódki skopiowany fragment zeznań odnosi się do jej roli na posterunku, że razem z A. B. zajmowała się rejestracją długu celnego, która to czynność kończyła odprawę towaru oraz, że wpisywała dług celny, przyjmowała korespondencję, a w późniejszym czasie wpłaty celne, powódka nadto czasami zajmowała stanowisko (...).

(zeznania podejrzanego R. S. – k. 73-76, zeznania podejrzanego P. U. 70-72 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I)

W dniu 3 i 4 kwietnia 2003 roku powódka została zapoznana z aktami postępowania, a w dniu 14 kwietnia 2002 roku złożyła wniosek o przeprowadzenie konfrontacji z R. S. (1) i P. U. (1) na okoliczność sprzeczności w wyjaśnieniach złożonych przez nich w dniach 29 sierpnia 2002 roku i 30 sierpnia 2002 roku, a jej wyjaśnieniami z dnia 25 września 2002 roku. Powódka miała zastrzeżenia co do identyczności sporządzonych protokołów z dnia 29 listopada 2002 roku. Wniosek ten został oddalony postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2003 roku. Nie uwzględniono też wniosku powódki o umorzenie postępowanie na podstawie art. 17 § 1 i art. 322 § 1 k.p.k. z uwagi na niepopelnienie zarzucanych jej czynów i bezpodstawne pomówienie przez R. S. i P. U..

(notatki – k. 88,89 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I, wniosek k. 27-28, pismo k. 29, wniosek k. 31, pismo k. 33, zeznania powódki k.)292-294)

W dniu 30 kwietnia 2003 roku Prokurator złożył do Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej akt oskarżenia przeciwko powódce i 19 innymi osobom o czyny z art. 228 § 3 i § 5 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i 12 k.k.

Przed sądem rejonowym zarówno powódka jak i oskarżeni P. U. (1) i R. S. (1) podtrzymali swoje zeznania z postępowania wyjaśniającego.

Wyrokiem z dnia 3 września 2004 roku Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej w sprawie II K 679/03 uznał wszystkich oskarżonych, w tym powódkę za winnych zarzucanych im czynów. Powódce wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby.

Wyrok ten w wyniku apelacji powódki oraz 4 innych oskarżonych: A. B., D. S., Z. S. i J. N. w stosunku do tych 5 osób został uchylony i przekazany Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

(akt oskarżenia k.122-173 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom I, zeznania powódki k. 292-294)

W ponownym postępowaniu przed sądem I instancji w Rawie Mazowieckiej w dniu 10 lipca 2007 roku P. U. (1) w obecności psychologa zeznał, że nie przypomina sobie czym zajmowała się powódka, ani że wręczał jej pieniądze lub wkładał je do biurka. Po odczytaniu wcześniejszych zeznań, podał, że mógł mówić nieprawdę, co tłumaczył pobytem w areszcie, stresem, strachem i przyjmowaniem leków psychotropowych. Podał też, że chciał skorzystać z nadzwyczajnego złagodzenia kary i miał mówić wszystko co wie, bo inaczej nie będzie układu.

Natomiast R. S. (1) zeznał, że przekazywał powódce pieniądze z odpraw w kwocie 200-300 zł w tygodniu, ale nie od początku. Nie pamiętał dokładnie przez jak długi czas. Niekiedy były to pieniądze wspólne dla powódki i A. B., a nieraz tylko dla powódki. Podał, że pieniądze były zostawiane w szufladzie.

W dniu 25 kwietnia 2008 roku w sprawie II K 108/06 Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej wydał kolejny wyrok skazujący w stosunku do wszystkich oskarżonych. W wyniku ponownej apelacji powódki i 4 innych osób powyższych wyrok został uchylony do ponownego rozpoznania wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 9 grudnia 2009 roku w sprawie XVII Ka 167/09.

(kopia protokołu – k. 269-274, kopia wyroku z uzasadnieniem k. 1 -73, 74-117 załączonych kopii akt postępowania karnego- zielony skoroszyt – Tom II, zeznania powódki k.292-294)

Przed Sądem Rejonowym w Rawie Mazowieckiej, na rozprawie 1 czerwca 2010 roku, R. S. (1) ponownie potwierdził przyjmowanie łapówek przez powódkę. Podobnie na rozprawie w dniu 10 sierpnia 2010 roku P. U. (1), który zeznał, że jednak nie wręczał pieniędzy osobiście, lecz wkładał je do szuflady. Równocześnie podał, że składając wcześniej zeznania był w złym stanie psychicznym i jego zeznania mogły nie polegać na prawdzie, ale wtedy pamiętał więcej niż obecnie.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 roku wydanym w sprawie sygn. akt II K 7/10 Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej uniewinnił powódkę i pozostałe osoby od popełnienia zarzuczanych im czynów.

(protokół rozprawy – k. 276-283 i 284v, odpis wyroku k. 44-54)

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy podał, iż zeznania R. S. (1) i P. U. (1) są wątpliwe w zakresie udziału w procederze przyjmowania łapówek obecnych oskarżonych. Sąd zakwestionował w szczególności protokół zeznań P. U. i R. S. wskazując, że w obu przypadkach protokoły te zostały sporządzone tego samego dnia tj. 29 listopada 2002 roku, jeden za drugim przez tego samego protokolanta, jak i osobę przesłuchującą tj. funkcjonariusza (...) kpr. J. Z., w obu tych protokołach P. U., jak i R. S. złożyli w znacznej części tożsame zeznania, oba zeznania we fragmentach zaczynających się od słów „Jak sobie przypominam” a kończących się na słowach „mógł dostać około 1600 do 2000 zł” tj. przez blisko półtorej strony są dokładnie takie same, co do słowa, przecinka, spacji. Przesłuchany na te okoliczność J. Z. nie potrafił tego wyjaśnić zasłaniając się niepamięcią. Jednak tożsamość obu protokołów w tym fragmencie musiała wynikać ze skorzystania z opcji kopiuje – wklej i w związku z tym nie można w ogóle ustalić czy takie zeznania obu świadków zostały w całości nakreślone przez J. Z., a następnie wklejone do obu protokołów, czy też, co się wydaje mniej prawdopodobne, że złożył je najpierw P. U. (1), a następnie ten fragment jego zeznań wklejono do protokołu R. S. (1). Zdaniem Sądu Rejonowego w tym przypadku doszło do popełnienia przestępstwa z art. 235 k.k. i tylko z uwagi na przedawnienie jego ścigania Sąd Rejonowy nie złożył stosownego zawiadomienia do właściwej Prokuratury. Sfałszowanie protokołu ma za sobą daleko idące konsekwencje gdyż zeznania obu świadków Sąd w żadnym wypadku nie można traktować jako wiarygodne, a i pozostałe zeznania tym bardziej budzą wątpliwości. Fakt sfałszowania obu protokołów i podpisanie się pod nimi, a później ich potwierdzanie przed Sądem przez R. S. (1) i P. U. (1) w znacznym stopniu podważa wiarygodność obu świadków, zwłaszcza że starali się oni skorzystać z instytucji obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary określonego w art. 60 k.k.

(odpis uzasadnienia wyroku karnego k.55-126)

Wyrok Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej z dnia 10 listopada 2010 roku wydany w sprawie sygn. akt II K 7/10 uprawomocnił się w dniu 15 listopada 2011 roku na skutek cofnięcia przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi wniesionej przez oskarżyciela publicznego apelacji.

(okoliczność niesporna)

Postawienie powódce zarzutów w postępowaniu karnym skutkowało bezterminowym zawieszeniem w wykonywaniu obowiązków służbowych z dniem 30 września 2002 roku, z obniżeniem wynagrodzenia o 50%. Następnie na skutek skierowania aktu oskarżenia przeciwko powódce o umyślne popełnienie przestępstwa, ściągane go oskarżenia publicznego, została ona Decyzją Dyrektora Izby Celnej w Ł. z dniem 31 sierpnia 2003 roku zwolniona ze służby celnej na podstawie przepisu art. 25 ust.1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o służbie celnej (Dz. U. Nr 72, poz. 802 z późn. zm.).

Powódka ponownie zgłosiła się do służby 18 listopada 2011 roku oraz wystąpiła o sprostowanie świadectwa pracy. Do służby została przywrócona z dniem 1 stycznia 2012 roku, ale odmówiono jej sprostowania świadectwa pracy.

(pismo k.36, decyzja k.37, świadectwo pracy k.38, pisma k. 39 i 42, k. k127, 128, 129)

P. U. (1) i R. S. (1) zostali prawomocnie skazani za przyjmowanie łapówek.

(zeznania świadka P. U. – k. 230-240 i świadka R. S. – k. 257-258)

Postanowieniem z dnia 13 października 2004 roku został uchylony środek zapobiegawczy stosowany wobec powódki w postaci dozoru policji i zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu. Zabezpieczenie majątkowe zostało uchylone w 2010 roku.

(postanowienie k. 34, zeznania powódki k. 292-294)

Sprawa przyjmowania łapówek przez celników została opisana w lokalnej prasie (...) i z uwagi na liczbę osób związanych z tą sprawą była nagłośniona medialnie w telewizji i radio.

Powódka była zatrzymana na 24 godziny. Nie była aresztowana. W postępowaniu wyjaśniającym była przesłuchana jedynie raz. W postępowaniu sądowym uczestniczyła w około 40 rozprawach.

Powódka uważa, że została pomówiona przez R. S. i P. U., bo chodziło o wskazanie jak największej liczby osób, zamieszanych w sprawę, która była nagłośniona medialnie. Powódka nie występowała na drogę powództwa cywilnego przeciwko osobom, które ją pomówiły.

Powódka ma pretensję do prokuratury, za wniesienie aktu oskarżenia tylko w oparciu o zeznania tych dwóch podejrzanych, że jej wnioski o konfrontacje, o umorzenie postępowania nie zostały uwzględnione, że jej nie słuchano, pomimo, że od początku mówiła czym się zajmowała i że o niczym nie wiedziała. Nie okazano jej ani jednego dokumentu przez nią sfalszowanego.

Z uwagi na toczące się wobec niej postępowanie karne powódka i zastosowany środek zapobiegawczy musiała raz w miesiącu zgłaszać się na policję, a ponadto miała zakaz opuszczania kraju, co było uciążliwe gdyż w 2004 roku podjęła nową pracę, która wymagała wyjazdów zagranicznych. Do marca 2004 roku była osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku.

W czasie trwania postępowania karnego powódka zauważała zdziwienie mieszkańców S., gdy widzieli ją na wolności, a podano w prasie, że wszyscy są zatrzymani. Otrzymywała też głuche telefony. Zaczęła mieć problemy ze snem, zaczęła nadużywać alkoholu. Przez około pół roku robiła sobie drinki alkoholowe aby w ten sposób wyciszyć się i zasnąć. Nie

leczyła się psychiatrycznie, nie korzystała z terapii psychologicznej. Zżywała tylko leki na uspokojenie. Jej znajomi odwrócili się od niej, a życie małżeńskie ulegało rozkładowi. Problemy w małżeństwie zaczęły się w 2000 roku w związku z chorobą córki, ale potem nie udało się scalić małżeństwa. Mąż powódki słyszał komentarze w pracy, że jego żona jest kryminalistką. W 2009 roku mąż powódki złożył pozew rozwodowy. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Skierniewicach z dnia 21 sierpnia 2009 roku związek małżeński powódki został rozwiązany.

(zeznanie powódki – k. 292-294,478-479, artykuł k. 35, odpis wyroku k.130-131)

W kwietniu 2004 roku powódka podjęła pracę w firmie transportowej gdzie pracowała przez około 4 lata. W 2008 roku zachorowała i miała zabieg na prawą nerkę oraz miała uszkodzone naczynia limfatyczne w drugiej nodze. Gdy po dłuższej nieobecności z powodu przebywania na zasiłku chorobowym przez 5 miesięcy wróciła do pracy w firmie transportowej, została zwolniona z pracy. Następnie przebywała na zasiłku dla bezrobotnych i podjęła pracę w NFZ w S..

Dochody powódki były niższe niż dotychczas uzyskiwane jako celnik w Izbie Celnej :

- w 2003 roku jej dochód wyniósł 11.673,70zł, a gdyby pracowała jako celnik - otrzymałaby 10.672,09 zł;
- w 2004 roku jej dochód wyniósł 7.646,93 zł, a gdyby pracowała jako celnik - otrzymałaby 33.076,25 zł;
- w 2005 roku jej dochód wyniósł 16.845,92 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 34.338,98 zł;
- w 2007 roku jej dochód wyniósł 26.014,08 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 36.256,69 zł;
- w 2008 roku jej dochód wyniósł 26.661,60 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 41.595,37 zł;
- w 2009 roku jej dochód wyniósł 25.759,05 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 43.662,29 zł;
- w 2010 roku jej dochód wyniósł 36.685,56 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 46.499,66 zł;
- w 2011 roku jej dochód wyniósł 36.286,93 zł, a gdyby pracowała jako celnik otrzymałaby 46.843,59 zł

(zeznania podatkowe k. 135-143, zeznania powódki k. 478-479)

W badaniu psychologicznym u powódki stwierdzono wzmożone reakcje emocjonalne z objawami lękowo – depresyjnymi powstałymi na skutek prowadzonego przeciwko niej postępowania karnego i zmienionej przez nie sytuacji życiowej. Reakcje nasilają się w sytuacjach mogących przypominać przeżytą traumę.

Przedłużająca się sytuacja ciągłego napięcia emocjonalnego zmienia sposób funkcjonowania w życiu codziennym, powoduje gwałtowne reakcje emocjonalne wobec osób z najbliższego otoczenia, ogranicza ich kontrolę oraz jest często przyczyną objawów somatycznych. Efektem traumy są nadal utrzymujące się reakcje lękowo – depresyjne oraz wzmożona nieufność wobec ludzi.

Powódka nie korzystała z pomocy psychiatryczno – psychologicznej, gdyż uznała, że sama jest w stanie dać sobie radę, oczywiście przy wsparciu osób najbliższych. Zakres jej cierpień psychicznych był bardzo duży. Rokowania na przyszłość są umiarkowanie optymistyczne. Z uwagi na utrzymujące się napięcie emocjonalne i znacznie ograniczone zaufanie do ludzi, które zakłócają jej funkcjonowanie, wskazane byłoby podjęcie psychoterapii w celu poprawy jej sytuacji psychologicznej.

(opinia sądowo-psychologiczna k. 436-437)

W czasie prowadzonego postępowania karnego powódka doświadczyła bezrobocia, złej sytuacji finansowej, ostracyzmu społecznego oraz destabilizacji życia małżeńskiego. Powyższe czynniki miały istotnie negatywny wpływ na stan psychiczny powódki. Doszło do rozstroju zdrowia pod postacią zaburzeń adaptacyjnych manifestowanych

drażliwością, wybuchowością, nadmierną kontrolą nad otoczeniem. Powódka zastosowała „samoleczenie” pijąc codziennie alkohol przez okres około pół roku. Nie podjęła leczenia psychiatrycznego ani psychologicznego z powodów społecznych. Obecnie stan psychiczny powódki jest względnie wyrównany, nie wymaga leczenia psychiatrycznego. Wymaga wsparcia psychologicznego z powodu wieloletniego postępowania karnego i jego wszelkich skutków.

Ujawnione u powódki zaburzenia adaptacyjne stanowią długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%.

Cierpienia psychiczne u powódki utrzymywały się przez cały okres trwania postępowania karnego.

Rokowanie na przyszłość co do stanu zdrowia powódki jest dobre.

(opinia sądowo-psychiatryczna k. 458-460)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów oraz zeznań powódki, które uznał za wiarygodne. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków R. S. i P. U. złożonych w niniejszym postępowaniu w zakresie sporządzonych protokołów ich zeznań z dnia 29 listopada 2002 roku z takich samych przyczyn, dla którego przymiotu wiarygodności nie posiadały w postępowaniu karnym, a ponadto z uwagi na decyzję świadków o podpisaniu protokołów sporządzonych w sposób bezprawny oraz istotne rozbieżności co do roli powódki w procederze, a nawet faktycznie wykonywanych przez nią czynności służbowych oraz sposobie wręczania łapówek. Zauważyć należy, że zeznania tych świadków były przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego w Łodzi zawartej w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2015 roku, przy ponownym rozpoznawaniu sprawy i zeznaniom tym odmówiono waloru wiarygodności.

W zakresie wpływu toczącego się postępowania karnego na stan zdrowia powódki Sąd oparł się na opiniach biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii. Biegli po zbadaniu powódki wydali opinie, których wnioski były jasne, spójne, logiczne i w ocenie Sądu mogą stanowić wiarygodny dowód. Strona pozwana kwestionując te opinie zarzucała, iż wzmożone reakcje emocjonalne występujące u powódki zostały powiązane z udziałem w postępowaniu karnym, a z wywiadu wynika, że na jej stan zdrowia mógł mieć wpływ rozwód, bezkrytycznie zostały podzielone twierdzenia powódki o jej odczuciach co do postępowania karnego, nie dokonano wyraźnego rozgraniczenia między normalnym sposobem przeżywania stresu związanego z postępowaniem karnym od wpływu innych wydarzeń w życiu powódki na jej stan zdrowia, a nadto że nie podjęła żadnego leczenia i obecnie jest zdrowa, pracuje. Zarzuty te nie są skuteczne i nie mogły wpłynąć na deprecjonowanie opinii jako środka dowodowego. Ocena treści opinii oraz ich wniosków pozwala przyjąć, że zostały one sporządzone z uwzględnieniem specjalistycznej wiedzy medycznej i przekonuje o trafności wniosków. Biegli uwzględnili w opiniach nie tylko dane z wywiadu od powódki, ale także przeprowadzili badania powódki i dopiero na tej podstawie wydali opinie na okoliczności wskazane przez Sąd. Nie ma więc wątpliwości, że wnioski opinii co do stanu zdrowia powódki zostały sformułowane na podstawie wpływu prowadzonego przeciwko niej postępowania karnego. W związku z tym nie można zaakceptować twierdzenia strony pozwanej, że skoro powódka nie leczyła się i obecnie jest zdrowa i pracuje na odpowiedzialnym stanowisku, to postępowanie karne nie wpłynęło na jej stan zdrowia. Podkreślić trzeba przy tym, że wnioski opinii psychologicznej zostały potwierdzone w opinii sporządzonej przez biegłego psychiatrę, a więc każda z tych opinii jest wiarygodna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest usprawiedliwione co do zasady i jedynie kwotowo zawyżone.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że początkowo sporna zasada odpowiedzialności strony pozwanej została już przesądzona. Na skutek wydanych w tej sprawie orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Łodzi oraz Sądu Najwyższego niewątpliwie można stwierdzić, że odpowiedzialność obu jednostek organizacyjnych reprezentujących Skarb Państwa wynika z art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692 ze zm.) i ustalonym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 roku, SK 18/00 (OTK z 2001 r. Nr 8 poz. 256), jak i w brzmieniu obowiązującym po dacie ustawy nowelizacyjnej, bowiem powódka wywodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa za

szkodę, której źródłem było działanie funkcjonariuszy pozwanych jednostek organów ścigania w toku postępowania przygotowawczego i karnego zarówno przed dniem 1 września 2004 roku, jak i po tej dacie. Nadto niewątpliwe jest także i to, że na skutek prowadzonego postępowania karnego doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki takich jak utrata dobrego imienia i zaufania w środowisku zawodowym i powódka wykazała bezprawność strony pozwanej jako naruszydiciela tych dóbr osobistych. Również nie ma wątpliwości co do istnienia związku przyczynowego pomiędzy faktem sporządzenia wadliwych protokołów a wniesieniem aktu oskarżenia opartego na zeznaniach dwóch głównych oskarżonych i jego popierania w toku postępowania karnego, mimo jego wątpliwości i braku spójności między zeznaniami tych osób, analizowanych jako całość, a nie tylko w oparciu o zdyskredytowane protokoły przesłuchań z dnia 29 listopada 2002 roku.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W orzecznictwie sądowym i doktrynie przyjmuje się, iż przy wyjaśnieniu istoty dobra osobistego i naruszenia należy posługiwać się kryterium obiektywnym, odwołującym się do przyjętych norm (tak A. Szpunar, Ochrona Dóbr Osobistych, Warszawa 1979 r., PWN, s. 107 i następane).

W niniejszej sprawie niewątpliwe jest to, że dobro osobiste powódki w postaci dobrego imienia, czci i godności oraz wolności objęte jest w myśl art. 23 k.c. ochroną prawną. Bezspornym jest, iż cześć, godność, dobre imię człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Bezprawne działania organów przy wykonywaniu władzy publicznej przejawiały się w tym, że nie miały one wątpliwości co do tożsamości zeznań pomawiających powódkę dwóch głównych podejrzanych, złożonych w postępowaniu przygotowawczym w dniu 29 listopada 2002 roku, nie zweryfikowały wątpliwości co do wiarygodności zeznań wskazanych w rozstrzygnięciach sądów I instancji, nie podjęły próby wyjaśnienia okoliczności powstania takiego stanu rzeczy, sposób sporządzenia protokołów metodą „kopiuj-wklej” był naruszeniem przepisu art. 148 k.p.k. oraz stanowiło przestępstwo z art. 235 k.k. Na skutek tych bezprawnych działań i toczącego się wobec powódki postępowania karnego została ona zatrzymana na 24 godziny, musiała stawiać się na dozór policji, obowiązywał ją zakaz opuszczania kraju, uczestnictwo w rozprawach było dla niej traumatycznym przeżyciem, w środkach masowego przekazu wypowiedziano się o jej sprawstwie, lokalne społeczeństwo dawało jej negatywny wyraz temu, że pozostawała na wolności, a jej znajomi odwrócili się od niej, zajęto składniki jej mienia, zwolniono ją z pracy i przez okres 7 miesięcy była osobą bezrobotną, jej stan emocjonalny utrudniał normalne funkcjonowanie związku małżeńskiego powódki. Ponadto powódka otrzymywała głuche telefony, miała problemy ze snem, zaczęła spożywać alkohol i leki uspakajające.

W związku z tym strona pozwana ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 417 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Podniesiony zarzut przedawnienia roszczenia nie został uwzględniony, bowiem był on niezasadny i wypowiedział się już w tym zakresie Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2015 roku (I ACa 876/5).

Zgodnie z treścią art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego, sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Sąd uznał, że odpowiednią kwotą dla powódki jako zadośćuczynienie za naruszenie jej dóbr osobistych jest kwota 60.000 zł. Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze orzecznictwo sądowe dotyczące przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych. Sąd uwzględnił rozmiar dokonanego naruszenia oraz jego skutki, rozmiar następstw w sferze psychicznej, a także rodzaj naruszonego dobra. W przedmiotowej sprawie powódka na skutek prowadzonego postępowania karnego, które spowodowało naruszenie jej dóbr osobistych, doznała ujemnych następstw w sferze psychicznej. Pomimo, że od zakończenia postępowania karnego i uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego ją od popełnienia zarzucanych jej czynów

upłynęło ponad 4 lata, to w 2016 roku podczas badania nadal występowały u niej wzmożone reakcje emocjonalne z objawami lękowo – depresyjnymi oraz wzmożona nieufność wobec ludzi. Nie można nie zauważyć, że postępowanie karne trwało długo, bo od 2002 roku do 2011 roku. W tym czasie powódka niewątpliwie musiała żyć w ciągłej niepewności co do treści mającego zapaść orzeczenia, a potem co do tego, czy jej apelacja będzie uwzględniona. Okoliczność ta miała zatem wpływ na jej zdrowie i funkcjonowanie. Jak wynika z opinii biegłego psychiatry cierpienia psychiczne utrzymywały się u powódki przez cały okres trwania postępowania karnego. Z opinii biegłego psychologa wynika zaś, że przedłużająca się sytuacja ciągłego napięcia emocjonalnego zmienia sposób funkcjonowania w życiu codziennym, powoduje gwałtowne reakcje emocjonalne wobec osób z najbliższego otoczenia, ogranicza ich kontrolę. Nadto na skutek toczącego się wobec powódki postępowania karnego wystąpiły u niej zaburzenia adaptacyjne manifestowane drażliwością, wybuchowością, nadmierną kontrolą nad otoczeniem. Z powodu tych zaburzeń doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5 %. Wprawdzie problemy małżeńskie w związku powódki zaczęły się w 2000 roku, to jednakże nie można wykluczyć, że na skutek trwania postępowania karnego oraz występujących w tym czasie u powódki zaburzeń, doszło do dalszego rozkładu pożycia i w konsekwencji rozwodu. Objawy tych zaburzeń i ciągle napięcie powódki z pewnością nie sprzyjały uzdrowieniu i poprawie relacji małżeńskich. Ponadto postawienie powódki w stan oskarżenia oraz początkowo skazanie spowodowało, że jej znajomi odwrócili się od niej, jej mienie było zabezpieczone, do 2004 roku nie mogła swobodnie poruszać się i wyjechać z kraju, została zawieszona w wykonywaniu obowiązków służbowych, obniżono jej wynagrodzenie i ostatecznie została zwolniona z pracy. Uznać należy, że ten ostatni skutek był dla powódki bardzo dotkliwy, gdyż przez 7 miesięcy pozostawała osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, a później gdy już pracowała to jej dochody były niższe.

O odsetkach od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zauważyć należy, że roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia ma charakter bezterminowy. Zgodnie zatem z art. 455 k.c. powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18 września 1970 roku, sygn. akt II PR 257/70, opubl. OSNC z 1971 r., z. 6, poz. 103).

Sąd ustalił jako datę początkową następny dzień po doręczeniu odpisu pozwu uznając, że z tym dniem strona pozwana została wezwana do spełnienia świadczenia z tytułu wyrządzonej krzywdy.

W pozostałym zakresie żądanie zadośćuczynienia jako nieuzasadnione Sąd oddalił.

Kolejne roszczenie powódki o odszkodowanie również było uzasadnione i zasadniczo zasługiwało na uwzględnienie, a jedynie po weryfikacji podlegało oddaleniu co do kwoty 42.513,58 zł.

Powódka swoją szkodę wywodziła z faktu różnicy pomiędzy wynagrodzeniem jakie uzyskiwała poza służbą, a wynagrodzeniem, które uzyskiwałyby pracując w Izbie Celnej, skąd została zwolniona na skutek skierowania wobec niej aktu oskarżenia. Na potwierdzenie wysokości szkody powódka załączyła swoje wyliczenie, ale także zeznania podatkowe. Wprawdzie w uzasadnieniu pozwu wskazała, że jej szkoda z tytułu różnicy dochodów w kwocie 115.531,54 obejmuje okres od 1 września 2003 roku, to w przedstawionym wyliczeniu jakie kwoty składają się na w/w kwotę wskazała okres od 1 stycznia 2004 roku. Okoliczność ta nie ma znaczenia dla wyliczenia szkody poniesionej przez powódkę, bowiem po porównaniu przychodów uzyskanych przez powódkę w 2003 roku (11.673,70 -k. 139), a wynagrodzeniem jakie otrzymałaby będąc nadal zatrudniona w Izbie Celnej w Ł. (10.672,09 zł – k.217), wynika, że nie poniosła ona w tym czasie szkody. W związku z tym Sąd dokonał porównania osiągniętych faktycznych przychodów powódki i przychodów jakie osiągnęłaby pracując jako celnik za okres od 2004 roku do 2011 roku.

Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzone.

E. D. (1) wykazała w tym postępowaniu związek przyczynowy pomiędzy bezprawnym działaniem strony pozwanej, a doznaną przez nią szkodą. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego powódka, na skutek postawienia

jej zarzutów popełnienia przestępstwa, została najpierw z dniem 30 września 2002 roku zawieszona w wykonywaniu obowiązków służbowych, a następnie po skierowaniu przeciwko niej aktu oskarżenia, została zwolniona z pracy z dniem 31 sierpnia 2003 roku. Powódka przez okres 7 miesięcy pozostawała osobą bezrobotną i dopiero w kwietniu 2004 roku podjęła zatrudnienie. Analiza przedstawionych przez powódkę zeznań podatkowych oraz wyliczenia dokonanego przez Izbę Celną w Ł. (k.217) wskazuje, że szkoda majątkowa powódki łącznie wyniosła 106.372,74 zł, a w poszczególnych latach wynosiła:

- w 2004 roku 25.429,32 zł (33.076,25zł-7.646,93zł),
- w 2005 roku 17.493,06 zł (34.338,98zł-16.845,92zł),
- w 2007 roku 10.242,61 zł (36.256,69zł-26.014,08zł),
- w 2008 roku 14.933,77 zł (41.595,37zł-26.661,60zł),
- w 2009 roku 17.903,22 zł (43.662,29 zł-25.759,07zł),
- 2010 roku 9.814,10 zł (46.499,66 zł-36.685,56zł),
- w 2011 roku 10.556,66 zł (46.843,59zł-36.286,93zł).

Powódka nie wykazała faktycznego przychodu za 2006 rok. Wprawdzie powódka przedstawiła zeznanie podatkowe za ten rok, ale na k. 138 znajdują się tylko dane płatnika i podatnika, a na k. 138v również takie same dane. Z zeznania wynika, że składało się ono z trzech stron. Z porównania innych zeznań podatkowych przedstawionych przez powódkę wynika, że na drugiej stronie są zawarte informacje o dochodach. Powódka przedstawiła tylko pierwszą stronę zeznania. Wobec tego należało uznać, że nie wykazała ona wysokości osiągniętego dochodu w 2006 roku i w związku z tym także szkody w tym zakresie.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał za zasadne roszczenie odszkodowawcze powódki z tytułu szkody majątkowej w kwocie 106.372,74 zł i oddalił powództwo w pozostałym zakresie jako nieudowodnione.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481§ 1 k.c. uznając, że skoro wezwanie do spełnienia świadczenia z tego tytułu nastąpiło w dniu doręczenia odpisu pozwu (29 czerwca 2012 roku), to odsetki należą się od dnia następnego tj. od dnia 30 czerwca 2012 roku.

O kosztach postępowania, Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. znosząc wzajemnie koszty zastępstwa procesowego z uwagi na to, że wprawdzie powódka wygrała postępowanie apelacyjne i kasacyjne, to jednakże ostatecznie wygrała proces w 47%.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.